ئبر تور جەلسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇداعى كۇشى

(باسی 1 ـ بەتتە)

مىس شاۋگىم سیاقتی قولونەر بۇیىمدارىنا دەیىن كوزدىڭ جاۋىن الادی. "وسی ونىمدەردىڭ بارلىعىن نەگىزىنەن قىستاق تۇرعىندارىنىڭ وزدەرى وندىرگەن، تورعا شعارىپ، ئبز ۋاكىلدىك ساتامز"، ـ دەدی ماەمەتسەیت.

ئسوز ارالعىندا، ەلەكتروندىق ساۋدا قىزمەت وتەۋ پۇنكتىنىڭ ىرگەسىندەگی حالىق تىلەگی قولونەر بۇیىمدارى شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتیۆىنىڭ مۇشەسی ورگۇل سۇلتان كىرىپ كەلدی، ول ماەمەتسەیتتەن كانۋا ونىمدەرىنىڭ تور دۇكەننىن تایاۋدان بەرى ئسوز قالدىرىلعان ـ قالدىرىلماعاندىعىن سۇراستردی.

ورگۇل تىلشگە بىلاي دەدی: قىستاقتا كانۋا تىگەتىندەر از ەمەس، الایدا وتكەندە بازار ارقىلى ساتىلاتىندىقتان، باعاسی جوعارى بولمایتىن. "ەلەكتروندىق ساۋدا تۇعىرى بولعاننان كەیىن، ئبزدىڭ ونىمدەرىمىز ویدا ـ جوقتا ئوتمەدی بولا باستادی". ورگۇل بىلاي دەدی: كوپتەگەن تۇتىنۇشلار تاۋباۋ دۇكەننەن ونىمدەردی كورگەنمەن، تىكە تاپسىرىس بەرمەیدی، قایتا حابارلاسۋ ئادىسىن قالدىرىپ، بزبەن ۋلگىسی مەن ولشەمىن كەلسىپ العاننان كەیىن ساتىپ الادی. "قازىر كانۋانىڭ وزىنەن ئار جىلی 20 مىڭ یۇانعا تایاۋ كىرىس كىرگىزەمىن، سەلبەستىك كووپەراتیۆتەگی 12 كەدەي وتباسی تۇگەلدەي كانۋانىڭ ارقاسىندا كەدەیلىكتەن ارىلدی".

جىڭشكە تور جەلسی سىرتقی دۇنیەمەن بایلانىستىرىپ، قامسارىق قىستاعىنىڭ ونىمدەردىڭ اناعۇرلىم جاقسی ساتىلۋىنا مۇمكىندىك جاسادی. شینجیاڭ اۋىل شارۋاشىلىق عىلىم اكادەمیاسىنىڭ قامسارىق قىستاعىندا تۇراتىن "ۇعىسۋ، تیىمدىلىك جاساۋ، توعىسترۋ" قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى، ئبرىنشى شۇجیى شۇي لین وسی ارادا ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتۋ ویندا بولادی، "بۇل ارا اۋدان قالاشعىنا ئبرشاما جاقىن، ئتۇرلی ونىمدەردىڭ ەرەكشەلىگی ایقىن، ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتاتىن قاتىناس نەگىزی مەن ئونىم نەگىزی بار".

الایدا تەك قانا اۋدان قالاشعىنا جاقىن بولۋ جانە ساتاتىن زات بولۋ جەتكىلىكتی بولمایدی، كوپ ساندی قىستاق تۇرعىندارى جوىنىنەن العاندا، ینتەرنەت جاڭا زات بولىپ تابىلادی، وندا ەلەكتروندىق ساۋدانى قالاي باستاۋ كەرەك؟

وسىدان بۇرىن ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتۋ تاجرىبەسی جوق بولعانىمەن، قىزمەت اترەتی جانە قىستاق "ەكی كومیتەتی" باتىل ارەكەتكە كەلەدی. كوپ جاقتی سایكەستىرۋ ارقىلى قىستاق 140 مىڭ یۇاننان استام قارجی قوسىپ، ناقتی زات دۇكەنی، تیجارات دۇكەنی، قویما، زات اینالىمی سیاقتىلاردی ئبر تۇلعالاندىرعان ۇلتىنىڭ قولونەر بۇیىمدارى كورمە زالىن قۇرادی ئارى ئتۇزىمدی قابىرعاعا شعارۋ، ئس كەڭىستە ەرەجە بولۋ، باسقارۋدا ئتارتىپ بولۋ سىندی اۋىل ـ قىستاق ەلەكتروندىق ساۋدا ناقتی زات دۇكەننىن سایكەستی قۇرادی.

قاتتی بولشەك نەگىزی قالاندی، ەندىگی قادام ئارى ەڭ ماڭىزدی ئبر قادام كەمەلدی تور دۇكەننىن قۇرۋعا تۇرا كەلدی. وسی كەزدە گۇڭدۇڭ جەڭىل ونەركاسىپ كاسىپتىك ـ تەحنیكالىق شۇەیۇاننىڭ جاستار قىزىل ارمانعا قانات قاعۋ ساپارى "ارمانعا قانات قاققان قاشقار" ەلەكتروندىق ساۋدا ۇیىرمەسىندەگی 10 نەشە وقىتۋشى ـ وقۇشى قامسارىق قىستاعىنا كەلىپ، قىزمەت اترەتىمەن بىرلەسىپ "ەلەكتروندىق ساۋدا جاعىنان كەدەیلەردی سۇیەمەلدەۋ، اۋىل شارۋاشىلىعىن گۇلدەندىرۋ" نىسانىن وربستەتەدی. 2018 ـ جىلی 7 ـ ایدا جاس ئارى جاسامپاز قۇاتقا یە وسی ۇیىرمەنىڭ كۇن ـ ئتۇن دەمەي قۇلشىنۇىنىڭ ارقاسىندا قامسارىق قىستاعی اۋىل شارۋاشىلىق ەرەكشە ونىمدەرى جانە ۇلتىنىق قولونەر بۇیىمدارى ەلەكتروندىق ساۋدا تۇعىرىن قۇرۋدی تەز ارادا ورىندایدی.

تۇعىر قۇرىلدی، ماسەلە تاعی تۇىندادی: دۇكەن بار، نە ساتۋ كەرەك؟ قالاي ساتۋ كەرەك؟ قاندای تاۋارلاردی تاڭداپ نەگىزگی ئونىم ەتۋ كەرەك؟

قىزمەت اترەتىنىڭ سایكەستىرۋىندە، گۇڭدۇڭ جەڭىل ونەركاسىپ كاسىپتىك ـ تەحنیكالىق شۇەیۇاننىڭ وقتۇشى ـ وقۇشىلار ۇیىرمەسی تالاي رەت شارۋالار وتباسىنا بارىپ جاعداي ۇعىسىپ، تەكسىرىپ ـ زەرتتەپ، جەرگىلىكتی ورىننىڭ ۇلتىنىق قولونەر بۇیىمدارىنىڭ جانە اۋىل شارۋاشىلىق ەرەكشە ونىمدەرىنىڭ ەگجەي ـ تەگجەیلی جاعدایىن جانە زات اینالىمىن سایكەستىرۋ جاعدایىن ۇعىسادی. نشكەردەلەي تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ ارقىلى ۇیىرمە ەڭ اقىرىندا قامسارىق قىستاعىنىڭ جەرگىلىكتی بالىن ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ العاشقى نەگىزگی ئونىمی ەتۋدی ۇیعارادی.

الایدا بازاردا بال ونىمدەرىنىڭ ئتۇری كوپ، باسەكە شیەلەنىستی، جەرگىلىكتی ورىننىڭ بالی قایتكەندە جەڭىپ شعا الادی؟

نسانالی ادامدار شوعىرىنان ئونىمدی تۇراقتاندىرعانعا، جارناما ماتەریالدارىنان ۇگىت كەسكىننە دەیىن، وسی "95 ـ جىلدان كەیىنگی تۇلعان" ستۇدەنتتەر كوپ كۇش سالدی: ئبر تاماشا جارناما ماتەریالی جاسامپازدىعی 20 نەشە رەتكی تالقدان وتۋىنە تۇرا كەلەدی؛ ادامدی باۋرایتىن ئبر ۇگىت كورىنىسی ئۇشىن، كەسكىنگە الۋشىلار 40 سەلتسي گرادۋستان جوعارى تەمپەراتۋرادا ارى ـ بەرى 20 كیلومەتر شاپقىلادی؛ مارکا اسەرىن قالپىتاسترۋ ئۇشىن جاسامپازدىقپەن ئبر شارۋانىڭ وبرازىن ئونىم ساۋدا مارکاسی ەتىپ اسپەتتەپ شقتی... ئاربىر ادامنىڭ زەیىن ـ زەردەسىن، كۇش ـ قۇاتىن سارقا جۇمساۋىنىڭ ارقاسىندا، ەڭ سوڭعی ناتیجە تور دۇكەنی تاپسىرىسی بارىسىندا اڭىس ەتىلدی.

قىستاقتاعی ومارتاشی مامۇت ئاشىمنىڭ بىلتىر 7 ـ ایداعی "ارمانعا قانات قاققان قاشقار" تاۋباۋ دۇكەنی ەندی باستاپ تیجارات جۇرگىزگەندەگی كورىنىستەرى كۇنی كەشەگدەي ەسىندە: "بال تورعا شعارىلعان العاشقی 2 كۇندە مەن 20 نەشە تاپسىرىس الدىم، جالپی ساتىلىم مولشەرى 160 كیلوگرامعا جەتتی، كىرىسىم بىردەمدە 5000 نەشە یۇان ارتتی". بۇگىنگی كۇندەرى ونىڭ اتىمەن اتالعان "ئاشىم" جەرگىلىكتی بالی قىستاقتىڭ جۇلدىزدی ونىمدەرىنە اینالىپ، ەل نشىندەگی كوپتەگەن جەرلەرگە ساتىلدی.

■ **قامتاماسىزداندىرۋ جالپی بەتتىك ئارى الدا بولدی**

ەگەر ەلەكتروندىق ساۋدانى تاۋاردی انالاۋ تەز تاسىمالدایتىن جۇك اۋتوموبیلىنە بالایتىن بولساق، وندا جەدەل جەتكىزۋ زات اینالىمی تاس جولعا بارابار، ول ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتۋدا كەم بولسا بولمایتىن دانەكەر. قامسارىق قىستاعی جوننەن ایتقاندا، ەلەكتروندىق ساۋدانى جاقسی دىستەۋدە جەدەل جەتكىزۋ زات اینالىمی اینالىپ وتۋگە كەلمەیتىن ارقاۋ ئسوز.

ایتسەدە، ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ دامۋى سالىستىرمالى ارتتا قالعاندىقتان، ۇزاق ۋاقىتتان بەرى قامسارىق قىستاعىنا جەدەل جەتكىزۋ زات اینالىمی كاسىپورىندارى ىرگە تەپپەگەن بولاتىن، قىستاق تۇرعىندارى امالسىزدان اۋدان قالاشعىنا بارىپ تەز جولداماالاردی الۋعا، جونەلتۋگە قىرۋار ۋاقىتتارىن جۇمسایتىن، ەرەكشە قولایسز ەدی. "ئبر جولداما الۋعا بولا، بارىپ ـ كەلۋ ئۇشىن 80 كیلومەتر جول باسىپ، جارتی كۇن ۋاقىتىڭدی جۇمسایسىڭ، وتە ئتیمسىز"، ـ دەدی تىلشىلىك بارىسىندا ئبر قىستاق تۇرعىنی.

وسی قیىن ماسەلەنی شەشۋ ئۇشىن، قىزمەت اترەتی اۋداندىعی ئبرتالاي تەز جەتكىزۋ سەرىكتەستىكتەرىمەن كەڭەسىپ، قىستاقتا تەز جەتكىزۋ ئتۇیىنىن اشۋدی ئۇمىت ەتتی. قایتا ـ قایتا سویلەسۋ ارقىلى اقىرىندا جۇڭتۇك تەز جەتكىزۋ سەرىكتەستىگىمەن كەلىسمەگە كەلدی. ئسویتپ، قىستاق تۇرعىنی نۇرماەمەت تۇرسۇن ئبرىنشی بولىپ وسعان كىرىستی.

10 ـ ایدىڭ 23 ـ كۇنی نۇرماەمەت اشقان جۇڭتۇك تەز جەتكىزۋ تیجارات بولىمىندە زاتتار ساۋدا جاعىنان كەدەیلەردی سۇیەمەلدەۋ، اۋىل شارۋاشىلىعىن گۇلدەندىرۋ" نىسانىن وربستەتەدی. 2018 ـ جىلی 7 ـ ایدا جاس ئارى جاسامپاز قۇاتقا یە وسی ۇیىرمەنىڭ كۇن ـ ئتۇن دەمەي قۇلشىنۇىنىڭ ارقاسىندا قامسارىق قىستاعی اۋىل شارۋاشىلىق ەرەكشە ونىمدەرىنىڭ جانە ۇلتىنىق قولونەر بۇیىمدارى ەلەكتروندىق ساۋدا تۇعىرىن قۇرۋدی تەز ارادا ورىندایدی.

تۇعىر قۇرىلدی، ماسەلە تاعی تۇىندادی: دۇكەن بار، نە ساتۋ كەرەك؟ قالاي ساتۋ كەرەك؟ قاندای تاۋارلاردی تاڭداپ نەگىزگی ئونىم ەتۋ كەرەك؟

قىزمەت اترەتىنىڭ سایكەستىرۋىندە، گۇڭدۇڭ جەڭىل ونەركاسىپ كاسىپتىك ـ تەحنیكالىق شۇەیۇاننىڭ وقتۇشى ـ وقۇشىلار ۇیىرمەسی تالاي رەت شارۋالار وتباسىنا بارىپ جاعداي ۇعىسىپ، تەكسىرىپ ـ زەرتتەپ، جەرگىلىكتی ورىننىڭ ۇلتىنىق قولونەر بۇیىمدارىنىڭ جانە اۋىل شارۋاشىلىق ەرەكشە ونىمدەرىنىڭ ەگجەي ـ تەگجەیلی جاعدایىن جانە زات اینالىمىن سایكەستىرۋ جاعدایىن ۇعىسادی. نشكەردەلەي تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ ارقىلى ۇیىرمە ەڭ اقىرىندا قامسارىق قىستاعىنىڭ جەرگىلىكتی بالىن ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ العاشقى نەگىزگی ئونىمی ەتۋدی ۇیعارادی.

الایدا بازاردا بال ونىمدەرىنىڭ ئتۇری كوپ، باسەكە شیەلەنىستی، جەرگىلىكتی ورىننىڭ بالی قایتكەندە جەڭىپ شعا الادی؟

نسانالی ادامدار شوعىرىنان ئونىمدی تۇراقتاندىرعانعا، جارناما ماتەریالدارىنان ۇگىت كەسكىننە دەیىن، وسی "95 ـ جىلدان كەیىنگی تۇلعان" ستۇدەنتتەر كوپ كۇش سالدی: ئبر تاماشا جارناما ماتەریالی جاسامپازدىعی 20 نەشە رەتكی تالقدان وتۋىنە تۇرا كەلەدی؛ ادامدی باۋرایتىن ئبر ۇگىت كورىنىسی ئۇشىن، كەسكىنگە الۋشىلار 40 سەلتسي گرادۋستان جوعارى تەمپەراتۋرادا ارى ـ بەرى 20 كیلومەتر شاپقىلادی؛ مارکا اسەرىن قالپىتاسترۋ ئۇشىن جاسامپازدىقپەن ئبر شارۋانىڭ وبرازىن ئونىم ساۋدا مارکاسی ەتىپ اسپەتتەپ شقتی... ئاربىر ادامنىڭ زەیىن ـ زەردەسىن، كۇش ـ قۇاتىن سارقا جۇمساۋىنىڭ ارقاسىندا، ەڭ سوڭعی ناتیجە تور دۇكەنی تاپسىرىسی بارىسىندا اڭىس ەتىلدی.

قىستاقتاعی ومارتاشی مامۇت ئاشىمنىڭ بىلتىر 7 ـ ایداعی "ارمانعا قانات قاققان قاشقار" تاۋباۋ دۇكەنی ەندی باستاپ تیجارات جۇرگىزگەندەگی كورىنىستەرى كۇنی كەشەگدەي ەسىندە: "بال تورعا شعارىلعان العاشقی 2 كۇندە مەن 20 نەشە تاپسىرىس الدىم، جالپی ساتىلىم مولشەرى 160 كیلوگرامعا جەتتی، كىرىسىم بىردەمدە 5000 نەشە یۇان ارتتی". بۇگىنگی كۇندەرى ونىڭ اتىمەن اتالعان "ئاشىم" جەرگىلىكتی بالی قىستاقتىڭ جۇلدىزدی ونىمدەرىنە اینالىپ، ەل نشىندەگی كوپتەگەن جەرلەرگە ساتىلدی.

■ **قامتاماسىزداندىرۋ جالپی بەتتىك ئارى الدا بولدی**

ەگەر ەلەكتروندىق ساۋدانى تاۋاردی انالاۋ تەز تاسىمالدایتىن جۇك اۋتوموبیلىنە بالایتىن بولساق، وندا جەدەل جەتكىزۋ زات اینالىمی تاس جولعا بارابار، ول ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتۋدا كەم بولسا بولمایتىن دانەكەر. قامسارىق قىستاعی جوننەن ایتقاندا، ەلەكتروندىق ساۋدانى جاقسی دىستەۋدە جەدەل جەتكىزۋ زات اینالىمی اینالىپ وتۋگە كەلمەیتىن ارقاۋ ئسوز.

ایتسەدە، ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ دامۋى سالىستىرمالى ارتتا قالعاندىقتان، ۇزاق ۋاقىتتان بەرى قامسارىق قىستاعىنا جەدەل جەتكىزۋ زات اینالىمی كاسىپورىندارى ىرگە تەپپەگەن بولاتىن، قىستاق تۇرعىندارى امالسىزدان اۋدان قالاشعىنا بارىپ تەز جولداماالاردی الۋعا، جونەلتۋگە قىرۋار ۋاقىتتارىن جۇمسایتىن، ەرەكشە قولایسز ەدی. "ئبر جولداما الۋعا بولا، بارىپ ـ كەلۋ ئۇشىن 80 كیلومەتر جول باسىپ، جارتی كۇن ۋاقىتىڭدی جۇمسایسىڭ، وتە ئتیمسىز"، ـ دەدی تىلشىلىك بارىسىندا ئبر قىستاق تۇرعىنی.

وسی قیىن ماسەلەنی شەشۋ ئۇشىن، قىزمەت اترەتی اۋداندىعی ئبرتالاي تەز جەتكىزۋ سەرىكتەستىكتەرىمەن كەڭەسىپ، قىستاقتا تەز جەتكىزۋ ئتۇیىنىن اشۋدی ئۇمىت ەتتی. قایتا ـ قایتا سویلەسۋ ارقىلى اقىرىندا جۇڭتۇك تەز جەتكىزۋ سەرىكتەستىگىمەن كەلىسمەگە كەلدی. ئسویتپ، قىستاق تۇرعىنی نۇرماەمەت تۇرسۇن ئبرىنشی بولىپ وسعان كىرىستی.

10 ـ ایدىڭ 23 ـ كۇنی نۇرماەمەت اشقان جۇڭتۇك تەز جەتكىزۋ تیجارات بولىمىندە زاتتار ساۋدا جاعىنان كەدەیلەردی سۇیەمەلدەۋ، اۋىل شارۋاشىلىعىن گۇلدەندىرۋ" نىسانىن وربستەتەدی. 2018 ـ جىلی 7 ـ ایدا جاس ئارى جاسامپاز قۇاتقا یە وسی ۇیىرمەنىڭ كۇن ـ ئتۇن دەمەي قۇلشىنۇىنىڭ ارقاسىندا قامسارىق قىستاعی اۋىل شارۋاشىلىق ەرەكشە ونىمدەرىنىڭ جانە ۇلتىنىق قولونەر بۇیىمدارى ەلەكتروندىق ساۋدا تۇعىرىن قۇرۋدی تەز ارادا ورىندایدی.

تۇعىر قۇرىلدی، ماسەلە تاعی تۇىندادی: دۇكەن بار، نە ساتۋ كەرەك؟ قالاي ساتۋ كەرەك؟ قاندای تاۋارلاردی تاڭداپ نەگىزگی ئونىم ەتۋ كەرەك؟

قىزمەت اترەتىنىڭ سایكەستىرۋىندە، گۇڭدۇڭ جەڭىل ونەركاسىپ كاسىپتىك ـ تەحنیكالىق شۇەیۇاننىڭ وقتۇشى ـ وقۇشىلار ۇیىرمەسی تالاي رەت شارۋالار وتباسىنا بارىپ جاعداي ۇعىسىپ، تەكسىرىپ ـ زەرتتەپ، جەرگىلىكتی ورىننىڭ ۇلتىنىق قولونەر بۇیىمدارىنىڭ جانە اۋىل شارۋاشىلىق ەرەكشە ونىمدەرىنىڭ ەگجەي ـ تەگجەیلی جاعدایىن جانە زات اینالىمىن سایكەستىرۋ جاعدایىن ۇعىسادی. نشكەردەلەي تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ ارقىلى ۇیىرمە ەڭ اقىرىندا قامسارىق قىستاعىنىڭ جەرگىلىكتی بالىن ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ العاشقى نەگىزگی ئونىمی ەتۋدی ۇیعارادی.

الایدا بازاردا بال ونىمدەرىنىڭ ئتۇری كوپ، باسەكە شیەلەنىستی، جەرگىلىكتی ورىننىڭ بالی قایتكەندە جەڭىپ شعا الادی؟

نسانالی ادامدار شوعىرىنان ئونىمدی تۇراقتاندىرعانعا، جارناما ماتەریالدارىنان ۇگىت كەسكىننە دەیىن، وسی "95 ـ جىلدان كەیىنگی تۇلعان" ستۇدەنتتەر كوپ كۇش سالدی: ئبر تاماشا جارناما ماتەریالی جاسامپازدىعی 20 نەشە رەتكی تالقدان وتۋىنە تۇرا كەلەدی؛ ادامدی باۋرایتىن ئبر ۇگىت كورىنىسی ئۇشىن، كەسكىنگە الۋشىلار 40 سەلتسي گرادۋستان جوعارى تەمپەراتۋرادا ارى ـ بەرى 20 كیلومەتر شاپقىلادی؛ مارکا اسەرىن قالپىتاسترۋ ئۇشىن جاسامپازدىقپەن ئبر شارۋانىڭ وبرازىن ئونىم ساۋدا مارکاسی ەتىپ اسپەتتەپ شقتی... ئاربىر ادامنىڭ زەیىن ـ زەردەسىن، كۇش ـ قۇاتىن سارقا جۇمساۋىنىڭ ارقاسىندا، ەڭ سوڭعی ناتیجە تور دۇكەنی تاپسىرىسی بارىسىندا اڭىس ەتىلدی.

قىستاقتاعی ومارتاشی مامۇت ئاشىمنىڭ بىلتىر 7 ـ ایداعی "ارمانعا قانات قاققان قاشقار" تاۋباۋ دۇكەنی ەندی باستاپ تیجارات جۇرگىزگەندەگی كورىنىستەرى كۇنی كەشەگدەي ەسىندە: "بال تورعا شعارىلعان العاشقی 2 كۇندە مەن 20 نەشە تاپسىرىس الدىم، جالپی ساتىلىم مولشەرى 160 كیلوگرامعا جەتتی، كىرىسىم بىردەمدە 5000 نەشە یۇان ارتتی". بۇگىنگی كۇندەرى ونىڭ اتىمەن اتالعان "ئاشىم" جەرگىلىكتی بالی قىستاقتىڭ جۇلدىزدی ونىمدەرىنە اینالىپ، ەل نشىندەگی كوپتەگەن جەرلەرگە ساتىلدی.

■ **دامۋ ورنىقتی ئارى قۇانارلىقتاي بولدی**

قامسارىق قىستاعىندا ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ دامۋىن تىلگە العاندا، شۇي لین ىلعي دا "یگىلىكتىڭ ەرتە ـ كەشی جوق" دەگەندی ایتقاندی جاقسی كورەدی. "وسی جولمەن جۇرۋگە بولاتىندىعىن ئداپ باسىپ تانی الساق، كەشىرەك، بایاۋىراق بولسا دا وقاسی جوق، ەڭ سوڭىندا بەلگىلەنگەن نسانىنا جەتە الامىز".

وسىنداي دامۋ ویىنىڭ جەتەكتەۋىندە، قامسارىق قىستاعی قىزمەتتی تەزدەتۋ ئۇشىن، نەگىزدىك قىزمەتتی تولىق بىستەدی.

ئتىلشی مىنانی ۇعىستی: ەلەكتروندىق ساۋدا ىرىن الۋشىلار كەلىپ جاتتی، شاعىن ۇیدەگی زات سورەسىنە تەز جەتكىزۋ قاعاز قوراپتارى مەن سۇلیاۋ دوربالار قویىلىپتی.

نۇرماەمەت بىلاي دەدی: "بىلتىر 4 ـ ایدا تیجارات ئبولىمی رەسمي جۇمىس باستاعان، كوپ وتپەي تانىلا باستادی، ئار كۇنی تۇستەن كەیىن ساعات 5 مولشەرىندە اۋتوموبیلمەن اۋدان قالاشعىنا بارىپ، اۋلدىڭ بارلىق جولداماسىن الىپ كەلەمىن. قىستاق تۇرعىندارى بازارشىلاعان كەزدە نەمەسە ەگىس جۇمىستارىن بىستەپ بولعان سوڭ ەلەكترسیكلمەن كەلىپ زاتتارىن الادی، بۇل قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۋاقىتتى ۇنەمدەۋىنە كومەكتەسىپ قانا قویماي، ولاردىڭ جول قاراجاتىن ۇنەمدەۋىنە دە سەپتىگىن تیگىزدی".

ساۋداسی قاتتی جاندانعاندىقتان، ونىڭ ۇیىستىنە اراسىندا ۋاقىت شعارىپ اۋدانعا بارىپ جولداماالاردی الاتىندىقتان، شىندىعىندا، نۇرماەمەتتىڭ مۇرىننا سۋ جەتپەي كەتتی. ئسویتپ، قامسارىق اۋلی جوعارعى لاڭقالىق قىستاعىندا عی كەدەي تۇرعىن ماقپىرات كامىل تیجارات ئبولىمىنىڭ قىزمەتكەرى بولدی. "قازىر ئالی پراكتیكا مەزگىلىندەمىن، كەلەسی ایدا رەسمي قىزمەتكەر بولعان سوڭ ایىنا ەڭبەكاقى جانە سیلىق اقشا الامىن، مەن بۇل قىزمەتكە قاتتی قىزىعىپ قالدىم، بولاشاقتا ئوز قىستاعىما بارىپ وسىنداي قىزمەت وتەۋ ئتۇیىنىن اشسام دەیمىن".

قازىر نۇرماەمەتتىڭ تیجارات ئبولىمى ئار كۇنی 50 ـــ 60 تەز جەتكىزىلەتىن جولدامانى قابىلدایدی، ئاربىر جولداماعا 3 یۇان اقى العاندا، ئبىر ایداعى تازا كىرىسى 5000 ـــ 6000 یۇان بولادی. "ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ مۇنشالقتى جاقسی دامعانىن كوردىم، تەحنیكانى جاقسی ۇیرەنىپ، ئبىر تۇراپ دۇكەننىن اشىلىپ قالعانىن" ـ دەدی نۇرماەمەت.

وسی قایراتتی، ارمان قۇعان جاستار ئۇشىن، قىستاق رۇحانى شابىت بەرىپ قانا قویماي، ارەكەت جاعىنان دا قولدادی.

10 ـ ایدىڭ 24 ـ كۇنی ساعات 22 دە، قامسارىق قىستاعىنىڭ كەشكی مەكتەبىندە، ادەۋقەیىم 30 نەشە قىستاق تۇرعىننىنا ەلەكتروندىق ساۋدا بىلىمدەرى مەن شەبەرلىكتەرىن مۇقیات ۇیرەتىپ جاتتی. ول ئالسىن ـ ئالی توقتاپ، قىستاق تۇرعىندارىنان سۇرایتىن جەرلەرىنىڭ بار ـ جوقتىعىن سۇرادی. وسی كەزدە ئبرتالاي قىستاق تۇرعىنى قولدارىن كوتەرىپ سۇراق سۇرادی ئارى ابدۇقەیىمنىڭ جاۋابىن مۇقیات جازىپ الدی.

گۇڭدۇڭ جەڭىل ونەركاسىپ كاسىپتىك ـ تەحنیكالىق شۇەیۇانى ۇیىمداستىرعان جازدىق دەمالىستاعى تاجرىبە اۋىستىرۋ پراكتیكاسی مەن جایشىلىقتاعى تۇردا كەڭەسىپ جەتەكشىلىك ەتۋدىڭ، وعان قوسا شۇي لین ىلگەرىندی ـ كەیىندی اۋتونوميالى رایوننان ۇسىنىس ەتىپ شاقىرعان 20 نەشە مامان ـ وقىمىستىنىڭ ۇستىندە وقتۇىنىڭ ناتیجەسىندە قامسارىق قىستاعىندا اناعۇرلىم كوپ قىستاق تۇرعىنى ەلەكتروندىق ساۋداعا قانعا ئتۇستی، ەلەكتروندىق ساۋداعا ۇیىرلەستی، ەلەكتروندىق ساۋدانى جاقسی كوردی ئارى بەلسەندی، ىرىقتی تۇرده ەلەكتروندىق ساۋدا ارقىلى وزدەرىنىڭ كەدەیلىكتەن ارىلىپ بایۋ جولىن قاراستردی.

■ **دامۋ ورنىقتی ئارى قۇانارلىقتاي بولدی**

قامسارىق قىستاعىندا ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ دامۋىن تىلگە العاندا، شۇي لین ىلعي دا "یگىلىكتىڭ ەرتە ـ كەشی جوق" دەگەندی ایتقاندی جاقسی كورەدی. "وسی جولمەن جۇرۋگە بولاتىندىعىن ئداپ باسىپ تانی الساق، كەشىرەك، بایاۋىراق بولسا دا وقاسی جوق، ەڭ سوڭىندا بەلگىلەنگەن نسانىنا جەتە الامىز".

وسىنداي دامۋ ویىنىڭ جەتەكتەۋىندە، قامسارىق قىستاعی قىزمەتتی تەزدەتۋ ئۇشىن، نەگىزدىك قىزمەتتی تولىق بىستەدی.

ئتىلشی مىنانی ۇعىستی: ەلەكتروندىق ساۋدا ىرىن الۋشىلار كەلىپ جاتتی، شاعىن ۇیدەگی زات سورەسىنە تەز جەتكىزۋ قاعاز قوراپتارى مەن سۇلیاۋ دوربالار قویىلىپتی.

نۇرماەمەت بىلاي دەدی: "بىلتىر 4 ـ ایدا تیجارات ئبولىمى رەسمي جۇمىس باستاعان، كوپ وتپەي تانىلا باستادی، ئار كۇنی تۇستەن كەیىن ساعات 5 مولشەرىندە اۋتوموبیلمەن اۋدان قالاشعىنا بارىپ، اۋلدىڭ بارلىق جولداماسىن الىپ كەلەمىن. قىستاق تۇرعىندارى بازارشىلاعان كەزدە نەمەسە ەگىس جۇمىستارىن بىستەپ بولعان سوڭ ەلەكترسیكلمەن كەلىپ زاتتارىن الادی، بۇل قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۋاقىتتى ۇنەمدەۋىنە كومەكتەسىپ قانا قویماي، ولاردىڭ جول قاراجاتىن ۇنەمدەۋىنە دە سەپتىگىن تیگىزدی".

ساۋداسی قاتتی جاندانعاندىقتان، ونىڭ ۇیىستىنە اراسىندا ۋاقىت شعارىپ اۋدانعا بارىپ جولداماالاردی الاتىندىقتان، شىندىعىندا، نۇرماەمەتتىڭ مۇرىننا سۋ جەتپەي كەتتی. ئسویتپ، قامسارىق اۋلی جوعارعى لاڭقالىق قىستاعىندا عی كەدەي تۇرعىن ماقپىرات كامىل تیجارات ئبولىمىنىڭ قىزمەتكەرى بولدی. "قازىر ئالی پراكتیكا مەزگىلىندەمىن، كەلەسی ایدا رەسمي قىزمەتكەر بولعان سوڭ ایىنا ەڭبەكاقى جانە سیلىق اقشا الامىن، مەن بۇل قىزمەتكە قاتتی قىزىعىپ قالدىم، بولاشاقتا ئوز قىستاعىما بارىپ وسىنداي قىزمەت وتەۋ ئتۇیىنىن اشسام دەیمىن".

قازىر نۇرماەمەتتىڭ تیجارات ئبولىمى ئار كۇنی 50 ـــ 60 تەز جەتكىزىلەتىن جولدامانى قابىلدایدی، ئاربىر جولداماعا 3 یۇان اقى العاندا، ئبىر ایداعى تازا كىرىسى 5000 ـــ 6000 یۇان بولادی. "ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ مۇنشالقتى جاقسی دامعانىن كوردىم، تەحنیكانى جاقسی ۇیرەنىپ، ئبىر تۇراپ دۇكەننىن اشىلىپ قالعانىن" ـ دەدی نۇرماەمەت.

وسی قایراتتی، ارمان قۇعان جاستار ئۇشىن، قىستاق رۇحانى شابىت بەرىپ قانا قویماي، ارەكەت جاعىنان دا قولدادی.

10 ـ ایدىڭ 24 ـ كۇنی ساعات 22 دە، قامسارىق قىستاعىنىڭ كەشكی مەكتەبىندە، ادەۋقەیىم 30 نەشە قىستاق تۇرعىننىنا ەلەكتروندىق ساۋدا بىلىمدەرى مەن شەبەرلىكتەرىن مۇقیات ۇیرەتىپ جاتتی. ول ئالسىن ـ ئالی توقتاپ، قىستاق تۇرعىندارىنان سۇرایتىن جەرلەرىنىڭ بار ـ جوقتىعىن سۇرادی. وسی كەزدە ئبرتالاي قىستاق تۇرعىنى قولدارىن كوتەرىپ سۇراق سۇرادی ئارى ابدۇقەیىمنىڭ جاۋابىن مۇقیات جازىپ الدی.

گۇڭدۇڭ جەڭىل ونەركاسىپ كاسىپتىك ـ تەحنیكالىق شۇەیۇانى ۇیىمداستىرعان جازدىق دەمالىستاعى تاجرىبە اۋىستىرۋ پراكتیكاسی مەن جایشىلىقتاعى تۇردا كەڭەسىپ جەتەكشىلىك ەتۋدىڭ، وعان قوسا شۇي لین ىلگەرىندی ـ كەیىندی اۋتونوميالى رایوننان ۇسىنىس ەتىپ شاقىرعان 20 نەشە مامان ـ وقىمىستىنىڭ ۇسىنىندە وقتۇىنىڭ ناتیجەسىندە قامسارىق قىستاعىندا اناعۇرلىم كوپ قىستاق تۇرعىنى ەلەكتروندىق ساۋداعا قانعا ئتۇستی، ەلەكتروندىق ساۋداعا ۇیىرلەستی، ەلەكتروندىق ساۋدانى جاقسی كوردی ئارى بەلسەندی، ىرىقتی تۇرده ەلەكتروندىق ساۋدا ارقىلى وزدەرىنىڭ كەدەیلىكتەن ارىلىپ بایۋ جولىن قاراستردی.

■ **دامۋ ورنىقتی ئارى قۇانارلىقتاي بولدی**

قامسارىق قىستاعىندا ەلەكتروندىق ساۋدانىڭ دامۋىن تىلگە العاندا، شۇي لین ىلعي دا "یگىلىكتىڭ ەرتە ـ كەشی جوق" دەگەندی ایتقاندی جاقسی كورەدی. "وسی جولمەن جۇرۋگە بولاتىندىعىن ئداپ باسىپ تانی الساق، كەشىرەك، بایاۋىراق بولسا دا وقاسی جوق، ەڭ سوڭىندا بەلگىلەنگەن نسانىنا جەتە الامىز".

وسىنداي دامۋ ویىنىڭ جەتەكتەۋىندە، قامسارىق قىستاعی قىزمەتتی تەزدەتۋ ئۇشىن، نەگىزدىك قىزمەتتی تولىق بىستەدی.

ئتىلشی مىنانی ۇعىستی: ەلەكتروندىق ساۋدا

(باسی 1 ـ بەتتە)

قامسارىق قىستاعىندا ەلەكتروندىق ساۋدا ارىقىلى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى مەن قولونەر بۇیىمدارىن ساتاتىن ئداستۇرلى شارۋالار بولسىن، الدە تەز جەتكىزىتىن زات تاسىمالىن دامىتۋعا سۇیەنىپ كەدەیلىكتەن ارىلسىپ، كىرىستەرىن ارتتىرعان جاستار بولسىن نەمەسە توردا ساتىپ الۋدىڭ زاتى ساپالى، باعاسی ارزان بولۋداي ارتىقشىلىعىن كورگەن قىستاق تۇرعىندارى بولسىن ولاردىڭ ەكونوميكالىق مۇددەسىنىڭ دەم بەرۋىنە جاساعان ىرىقتی تاڭداۋى عانا "كەدەیلەردی سۇیەمەلدەۋ ئۇشىن، ئسوز جوق، اقىل ـ پاراسات جاعىنان سۇ